

Sygn. akt

III AUa 257/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **13 czerwca 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Bogumiła Burda
	Sędziowie:	SSA Ewa Madera (spr.) SSO del. Ewa Preneta-Ambicka
	Protokolant	sekr. sądowy Anna Kuźniar

po rozpoznaniu w dniu **13 czerwca 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **K. L.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o rentę rodzinną

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawczynię

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **29 stycznia 2013 r.** sygn. akt **IV U 1701/12**

zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 24 września

2012 r. w ten sposób, że przyznaje wnioskodawczyni K. L. prawo do renty rodzinnej na dalszy okres począwszy od 1 października 2012 r.

Sygn. akt III AUa 257/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 24 września 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na podstawie art. 68 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, odmówił wnioskodawczyni K. L. prawa do dalszej wypłaty renty rodzinnej od 1 października 2012r. W uzasadnieniu organ rentowy wyjaśnił, iż 29 września 2012 r. wnioskodawczyni ukończyła dwadzieścia pięć lat życia, zaś będąc słuchaczem studiów doktoranckich zachowuje prawo do renty nie dłużej niż do osiągnięcia tego wieku.

Skarżąc powyższą decyzję odwołaniem wnioskodawczyni K. L. podniosła, iż studia doktoranckie są studiami wyższymi III stopnia w rozumieniu ustawy prawo o szkolnictwie wyższym. W konkluzji wniosła o dalszą wypłatę renty rodzinnej.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o oddalenie żądania wnioskodawczyni, z tego samego względu, który legł u podstaw wydania zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie wyrokiem z 29 stycznia 2013 r. oddalił odwołanie. Sąd pierwszej instancji ustalił, że K. L. (ur. (...)) na mocy decyzji organu rentowego z 30 kwietnia 2009 r. począwszy od 1 marca 2009 r. uzyskała prawo do renty rodzinnej po zmarłej matce A. L.. Renta ta przysługiwała wnioskodawczyni do 30 września 2012 r. Wnioskiem z 21 września 2012 r. K. L. wystąpiła do organu rentowego o wznowienie wypłaty przedmiotowego świadczenia wskazując, że od 1 października 2012 r. będzie uczestniczką IV roku stacjonarnych studiów doktoranckich na Uniwersytecie J.. Wnioskodawczyni miała zaliczony III rok studiów i spełniała warunki do uzyskania wpisu na IV rok studiów w roku akademickim 2012/2013. Jednocześnie Sąd ustalił, że zgodnie z programem studiów doktoranckich(...) studia te są czteroletnie. Dokonując oceny prawnej sprawy Sąd Okręgowy przywołał art. 68 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a dalej stwierdził że ust. 2 tego przepisu nie ma w sprawie zastosowania. Zaznaczył, że regulacja ta odnosi się wyłącznie do osoby która ukończyła 25 lat, będąc na ostatnim roku studiów. Tymczasem wnioskodawczyni osiągnęła wskazany wiek będąc na przedostatnim tj. III roku studiów. Wobec niespełnienia się hipotezy art. 68 ust. 2 ustawy emerytalnej Sąd na podstawie art. 477⁽⁽¹⁴⁾⁾ § 2 kpc oddalił odwołanie.

Skarżąc powyższy wyrok apelacją K. L. zarzuciła naruszenie art. 233 §1 kpc przez sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego i przyjęcie, że w chwili składania odwołania była studentką III roku studiów wyższych w sytuacji, gdy 30 czerwca 2012 r. uzyskała pełne zaliczenie trzeciego roku i z tym dniem stała się uczestnikiem IV roku tych studiów, co potwierdza zarówno zaświadczenie z 20 września 2012 r. wystawione przez UJ jak i wpis w indeksie. Zarzuciła również naruszenie art. 68 ust. 2 ustawy emerytalno – rentowej przez przyjęcie, że przepis ten nie znajduje w sprawie zastosowania. W konkluzji wnioskodawczyni wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia i przyznanie prawa do dalszej renty rodzinnej od 1 października 2012 r., ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie ustalił i zważył co następuje :

Apelacja wnioskodawczyni jest uzasadniona, co skutkuje wydaniem orzeczenia reformatoryjnego.

W rozpoznawanej sprawie spornym było prawo do renty rodzinnej na dalszy okres dla K. L. w sytuacji, gdy dwudziesty piąty rok życia osiągnęła w trakcie nauki na studiach (...) stopnia prowadzonych przez (...) J..

Na wstępie niniejszych rozważań przypomnienia wymaga, że w świetle art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009, nr 153, poz. 1227 ze zmianami), prawo do renty rodzinnej dla dziecka po osobie uprawnionej, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała przesłanki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń, przysługuje do ukończenia przez nie 16 roku życia, o ile zaś kontynuuje naukę - do ukończenia 25 lat, zaś bez względu na wiek jeżeli stało się ono całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji, ewentualnie całkowicie niezdolne do pracy w okresie do ukończenia 16 roku życia lub - w przypadku kontynuowania - nauki do ukończenia 25 lat. Jedyny wyjątek został określony w art. 68 ust.2 powołanej wyżej ustawy gdzie ustawodawca dopuścił dalsze, maksymalne

przedłużenie okresu pobierania przedmiotowego świadczenia dzieciom, które ukończyły 25 lat życia będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, a to do czasu ukończenia tego roku studiów.

Całokształt przepisów prawnych regulujących prawo do omawianego świadczenia wskazuje, że zasadniczym celem renty rodzinnej jest dostarczanie środków utrzymania tym dzieciom pracownika, które w związku z kształceniem się w szkole nie wykonują pracy stanowiącej źródło utrzymania. Celowościowy charakter renty został ugruntowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego (p: wyrok z dnia 11 kwietnia 1996r. II UR 4/96) jak również w orzecznictwie sądów powszechnych.

Sąd Apelacyjny nie podziela ustaleń Sądu Okręgowego jakoby wnioskodawczyni w chwili osiągnięcia dwudziestego piątego roku życia była studentką III roku stacjonarnych studiów doktoranckich. Aktualnym pozostaje bowiem pogląd zaprezentowany w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 1989 r., III UZP 3/89 (OSP 1990 nr 5-6, poz. 246), podjętej na podstawie art. 39 ust. 2 8 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), w której Sąd ten stwierdził, że studentka, która na przedostatnim roku studiów zdała wszystkie wymagane egzaminy i która ukończyła 25 lat życia przed rozpoczęciem zajęć w nowym roku akademickim, zachowuje prawo do renty rodzinnej do zakończenia ostatniego roku studiów. Podkreślić należy, że kwestia ukończenia poszczególnych lat studiów i uzyskania wpisu na następny rok następuje na podstawie zapisów określonych regulaminem studiów uchwalonym przez samą uczelnię. Z zaświadczenia wystawionego przez uprawnioną jednostkę (...) J. datowanego na 20 września 2012 r. wynika, iż wnioskodawczyni K. L. w tej dacie była na czwartym (ostatnim) roku studiów doktoranckich. Powyższe potwierdzone zostało przez tę jednostkę Uczelni również w zaświadczeniu z dnia 25 września 2012 r. Z pisma z 16 maja 2013r. kierownika stacjonarnych studiów doktoranckich (...) wynika, że zaliczenie niższego roku studiów jest jednoznaczne z uzyskaniem wpisu na kolejny rok studiów. W tych okolicznościach faktycznych przyjąć należało, że wnioskodawczyni w dacie ukończenia dwudziestego piątego roku życia była doktorantką ostatniego – IV roku studiów (...) stopnia.

W wyroku z dnia 13 lipca 2006 r., III UK 49/06 (OSNP 2007 nr 13-14, poz. 205) Sąd Najwyższy stwierdził, że warunkiem przedłużenia prawa do renty rodzinnej, na podstawie art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jest kontynuowanie nauki na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, niezależnie od wcześniejszego ukończenia studiów magisterskich na innym kierunku. W uzasadnieniu tego wyroku tamtejszy Sąd wskazał, że zasadniczym celem renty rodzinnej jest dostarczanie osobom wymienionym w art. 68 ustawy o emeryturach i rentach z FUS środków utrzymania w czasie, gdy w związku z kształceniem nie wykonują pracy dającej źródło utrzymania. Ta argumentacja w ocenie składu rozpoznającego niniejszą sprawę w postępowaniu apelacyjnym, pozostaje aktualna również w odniesieniu do osoby kontynuującej naukę na studiach (...) stopnia. Rozróżnienie sytuacji prawnej osób kontynuujących naukę na uczelni niezależnie od wcześniejszego ukończenia studiów na innym kierunku i uzyskania tytułu magistra, od sytuacji osób legitymujących się tytułem magistra i kontynuujących naukę w formie studiów doktoranckich prowadzonych przez uprawnioną jednostkę organizacyjną uczelni, definiowanej w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, jako szkole prowadzącej studia wyższe utworzonej w sposób określony w ustawie (art. 2 ust. 1 pkt.1), w ocenie składu orzekającego tutejszego Sądu byłoby - z racji celu jakiemu służy renta rodzinna – nieuprawnione.

Posługiwanie się przy ocenie uprawnień do renty rodzinnej definicją pojęcia „studia wyższe” stworzoną na potrzeby ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, prowadzić może - w niektórych sytuacjach - do zniweczenia celu dla którego przedmiotowe świadczenie zostało przez ustawodawcę ustanowione. Zaakcentować należy, że w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych omawiana regulacja wskazuje na osiągnięcie 25 lat życia na ostatnim roku „studiów w szkole wyższej”. Powołana ustawa nie zawiera definicji wskazanego określenia, zachodzi zatem konieczność odwołania się do ustawy z 27 lipca 2005 r. prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. nr 164, poz. 1365 ze zmianami). Przepis art. 2 ust. 1 pkt 5 tej ustawy zawiera jednoznaczną definicję studiów wyższych stwierdzając, że są to studia pierwszego stopnia, drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie prowadzone przez uczelnię uprawnioną do ich prowadzenia. Jednocześnie wskazuje, iż studia doktoranckie są również studiami prowadzonymi przez różne podmioty, w tym przez uczelnie wyższe. Podkreślić należy, że choć studia doktoranckie służą pogłębieniu wiedzy zdobytej na jednolitych studiach magisterskich lub im odpowiadającym, i uzyskaniu wyższych kwalifikacji, to

w aktualnej sytuacji panującej na rynku pracy, uznać należy, że ich ukończenie może determinować w ogóle podjęcie pracy w zawodzie. Tymczasem celem renty rodzinnej ma być zabezpieczenie finansowe możliwości kształcenia się sieroty bądź pólsieroty celem zdobycia kwalifikacji umożliwiających podjęcie pracy, w zamysle pracy zgodnej z tymi kwalifikacjami. Zgodne z tym celem zasadne jest zatem przyjęcie, że również doktorantce, która ukończyła dwudziesty piąty rok życia będąc na ostatnim roku studiów doktoranckich (studiów w szkole wyższej), prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 386 §1 kpc.

(...)

(...)

(...)

(...)

(...)